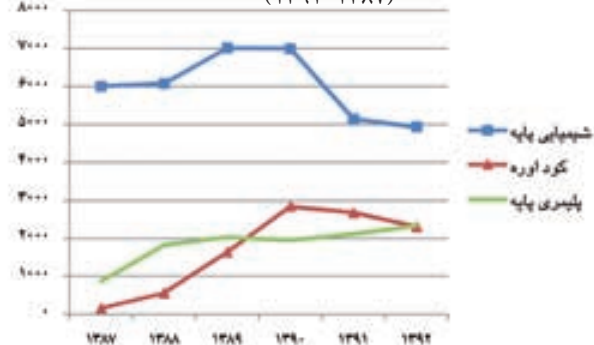
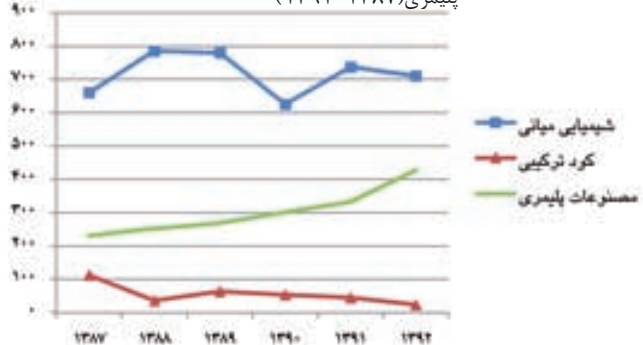

نمودار ۱. روند صادرات محصولات شیمیایی پایه، کود اوره و پلیمرهای پایه (۱۳۸۷-۱۳۹۲) هزار تن

نمودار ۲. روند صادرات محصولات شیمیایی میانی، کودهای ترکیبی و مصنوعات پلیمری (۱۳۸۷-۱۳۹۲) هزار تن

ظرفیت افزایش سالانه ۴.۳ میلیارد دلاری

صادرات پتروشیمی

بررسی آمار صادرات و واردات صنعت پتروشیمی در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که ارزش هر تن صادرات محصولات پتروشیمی و صنایع وابسته آن حدود ۸۶۳/۶ دلار و ارزش هر تن واردات این محصولات ۲۲۴۸ دلار بوده است. هم چنین ارزش کل واردات محصولات پتروشیمی حدود ۴/۳ میلیارد دلار بوده است. با توجه به این که این آمار و ارقام در شرایط تحریم که در آن ضعف و قوت تولید داخل صنعت پتروشیمی پررنگ می‌باشد، به دست آمده است، لذا حداقل ظرفیتی که از محل قطع وابستگی به واردات این محصولات (به عنوان کشور دارنده منابع عظیم اولیه این صنعت) برای اقتصاد کشور ایجاد می‌شود را می‌توان همان ارزش واردات در نظر گرفت. این رقم علاوه بر ارزش صادرات ۹/۲ میلیارد دلاری کشور در این سال می‌باشد. در مجموع می‌توان چنین نتیجه گرفت که در شرایط فعلی اقتصاد کشور که تامین مالی پروژه‌های بزرگ با محدودیت مواجه است، لازم است رویکرد توسعه صنعت پتروشیمی کشور تغییر یابد و توسعه صنایع پتروشیمی میانی به طور جدی در دستور کار قرار گیرد. از یک سو با توجه به ظرفیت مطلوبی که قبلاً در صنایع بالادست کشور ایجاد شده و از سوی دیگر امکان جذب سرمایه‌گذاری در مقیاس های کوچک‌تر و دارای قابلیت تامین مالی در داخل کشور، توسعه صنایع میانی، تکمیل ظرفیت واحدهای موجود صنایع نهایی پتروشیمی در کشور و نیز توسعه واحدهای نهایی با فناوری بالاتر پیشنهاد می‌شود.

پایدار این صنعت همواره از اهداف کلان تصمیم‌گیران و برنامه ریزان این صنعت بوده است، اما در عمل، زنجیره ارزش این صنعت نامتوازن بوده است. جدول پایین وضعیت صادرات و واردات گروه های کالایی مواد شیمیایی پایه، میانی، کودها، مواد پلیمری پایه و کالاهای ساخته شده از آن‌ها در سال ۱۳۹۲ را نشان می‌دهد. در مجموع در سال ۱۳۹۲، حدود ۱۰ میلیون و ۷۲۹ هزار تن محصول در گروه های نام برده شده صادر شده که ارزش هر تن صادرات ۸۶۳/۶ دلار بوده است و در مقابل ۱ میلیون و ۹۱۴ هزار تن محصول وارد شده که ارزش هر تن آن ۲۲۴۸ دلار بوده است. این ارقام حاکی از آن است که ارزش افزوده محصولات صادراتی کشور نسبت به محصولات وارداتی کمتر بوده است.

به دلیل ایجاد ظرفیت در بخش صنایع پایین دستی طی سال های گذشته، تولید و به تبع آن، صادرات با متوسط رشد سالانه ۱۳ درصد در این بخش، مواجه شد. لازم به ذکر است که رشد بسیار فراتر از رشد صنعتی کشور در بخش صنایع پایین دستی ناشی از فعال شدن ظرفیت های بلا استفاده در صنایع کوچکی است که در برنامه های مختلف توسعه صنعتی ایجاد شده بود. لذا با تامین خوراک در داخل کشور و کاهش جذابیت واردات کالاهای تولیدی این گروه به دلیل افزایش شدید نرخ ارز، تولید و صادرات در این واحدها با رشد مناسبی همراه بوده است. بر اساس تحلیل های فوق می‌توان نتیجه گرفت که هر چند تکمیل زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی به منظور توسعه

جدول مقدار و ارزش صادرات و واردات محصولات پتروشیمی و کالاهای ساخته شده از آن‌ها در سال ۱۳۹۲					
نام محصولات		صادرات		واردات	
		مقدار (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	مقدار (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)
محصولات صنایع بالادست	شیمیایی پایه	۴۹۳۴	۳۳۲۴	۷	۱۸
	کودهای پایه	۲۳۰۶	۹۴۰	۱۴	۶
	پلیمرهای پایه	۲۳۲۷	۳۲۴۳	۵۰۱	۱۳۴۳
محصولات صنایع پایین دست	مواد میانی شیمیایی	۷۱۱	۶۲۰	۵۰۶	۱۴۰۹
	کودهای ترکیبی	۲۳	۵	۴۹۰	۲۹۷
	مصنوعات پلیمری	۴۲۸	۱۱۳۴	۳۹۶	۱۲۳۰

آیا برق اقتصاد ایران را خواهد گرفت؟

از سال ۱۳۴۲ و با تأسیس وزارت آب و برق، جای صنعت برق در برنامه های کلان کشور باز شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تحریم های اقتصادی، سیاسی و به خصوص جنگ هشت ساله آغاز شد که طی آن اغلب تأسیسات صنعت برق، هدف دشمن قرار گرفت. به طوری که پس از پایان جنگ، حدود ۲۲۰۰ مگاوات از ظرفیت نیروگاهی، خطوط و پست های برق آسیب دید. اما هم اکنون و با گذشت ۳۶ سال از انقلاب اسلامی، همزمان با مصرف ۱۴/۴ برابری و افزایش ۸/۹ برابری مشترکین برق، قدرت نصب شده نیروگاهی حدود ۱۰ برابر، تولید برق ۱۵/۱ برابر و تعداد روستاهای برق دار شده ۱۲/۶ برابر شده است. هم چنین اکنون وجود ظرفیت هایی از قبیل: در اختیار داشتن منابع اولیه، در اختیار داشتن چرخه فناوری ایجاد نیروگاه و وجود ظرفیت های خدمات فنی و مهندسی، این صنعت را به عنوان یکی از محورهای درآمدزایی جایگزین نفت مطرح ساخته است. سیاست های ابلاغی اقتصاد مقاومتی نیز به طور مشخص، مقابله با ضرر به پذیری در آمد حاصل از صادرات نفت و گاز کشور از طریق افزایش صادرات برق را مدنظر قرار داده است.

تولید برق در ایران

نمودار صفحه بعد آمار تولید برق در کشور را در سال های انتهای

ویژه ای را از آن کشور ما کرده است:

* مقام یازدهم ذخایر سنگ آهن در جهان و نخست در خاورمیانه

* مقام چهاردهم تولید جهانی فولاد و رتبه نخست در خاورمیانه

* مقام نخست ذخایر روی در جهان

* دوازدهمین ذخایر مس جهان و بزرگ ترین در خاورمیانه

* دارا بودن یکی از بزرگ ترین ذخایر گاز جهان جهت فرآوری فلزهای یادشده و تولید محصول های پتروشیمی

۲- نیروی کار متخصص: برخلاف تصور، به دلیل مشکلات ساختاری و بهره وری نامناسب، نیروی کار ساده در ایران ارزان نیست، اما در مورد نیروی کار متخصص موضوع بسیار متفاوت بوده و کیفیت و بهای نیروی کار متخصص مورد نیاز صنعت برق در ایران در سطح بسیار مناسبی قرار دارد.

۳- بازار بومی بزرگ: کشور ما با ۷۷ میلیون جمعیت و ۶۵۰۰۰ مگاوات ظرفیت نصب شده، مقام ۱۴ در جهان و نخست در خاورمیانه (در ظرفیت نصب شده برق) را به خود اختصاص داده است. احداث، نگهداری و مدیریت نیروگاه ها، پست ها و سایر زیرساخت های تولید، انتقال و توزیع این مقدار برق بازار بومی بزرگی را در اختیار شرکت های ایرانی قرار داده است. داشتن بازار بومی با مقیاس بزرگ از مولفه های اصلی رشد و توسعه هر صنعت است.

۴- سیکل بلند فناوری: شرکت های ایرانی به علت مشکلات مدیریتی و مالی همواره در تحقیق، توسعه و نوآوری با مشکلاتی

برنامه های توسعه بعد از انقلاب نشان می‌دهد. نکته قابل توجه، سهم فزاینده تولید برق در ایران در این سال ها و نیز سهم فزاینده نهادهایی غیر از وزارت نیرو است که بیانگر تمرکززدایی از این صنعت در سال های اخیر می‌باشد. به گفته جیت چیان وزیر نیرو، هم اکنون در حوزه نیروگاه ها بیش از ۶۰ درصد نیروگاه های حرارتی در اختیار بخش خصوصی است.

مزیت های نسبی صنعت برق ایران

به گزارش تابناک به نقل از کلاهی رییس سندیکای صنعت برق ایران، در حال حاضر، با توجه به این که وزارت نیرو به علت بدهی ۲۱ هزار میلیارد تومانی منتقل شده از دولت قبل، در اجرای پروژه های جدید دچار مشکل شده و از سوی دیگر به علت رکود عمومی حاکم بر اقتصاد ایران و مشکلات بودجه ای، سرمایه گذاری اندکی نیز در دیگر حوزه های صنعتی و زیرساختی انجام می‌شود، ظرفیت تولیدی و مهندسی قابل توجهی در صنعت برق بدون استفاده مانده که این امر تهدیدی برای صنعت برق کشور و اقتصاد ملی است. اما با این حال می‌توان گفت وجود مزیت های نسبی زیر، تاکنون عامل اصلی موفقیت صنعت برق کشور بوده است:

۱- وجود مواد اولیه مورد نیاز: فلزهای پایه مانند فولاد، آلومینیوم، مس، روی و پلیمرها از مواد اولیه اصلی مورد نیاز صنعت برق هستند. نعمت های خدادادی در این زمینه موقعیت